

Sygn. akt III KK 212/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Elżbieta Wawer

w sprawie **R.T.S. i M..**

skazanych z art. 288 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 29 września 2021 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na korzyść skazanych
od wyroku Sądu Okręgowego w Z.

z dnia 3 listopada 2020 r., sygn. akt II Ka (...)

utrzymującego w mocy

wyrok Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 3 lipca 2020 r., sygn. akt II K (...)

na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę R.T.S. oraz M.S.
Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

R.T.S. i M.S. zostali oskarżeni o to, że w dniach 12-14 grudnia 2017 r. w Z., pow. (...), działając wspólnie i w porozumieniu dokonali uszkodzenia mienia w ten sposób, że dokonali wycięcia metalowych słupków oraz rozbiórki siatki ogrodzeniowej, powodując straty w łącznej kwocie 1200 zł na szkodę W.B., tj. o czyn z art. 288 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 3 lipca 2020 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w Z. uznał oskarżonych R.T.S. i M.S. za winnych tego, że:

1. w dniu 12 grudnia 2017 roku w Z., województwa (...), działając wspólnie i w porozumieniu umyślnie dokonali uszkodzenia ogrodzenia w ten sposób, że zlecieli wynajętym przez siebie osobom wycięcie trzech słupków ogrodzeniowych i demontaż siatki ogrodzeniowej o wartości 1002,35 zł na szkodę W.B., to jest czynu wyczerpującego znamiona występkę z art. 288 § 1 k.k., za co wymierzył oskarżonym kary grzywny w wysokości 150 stawek dziennych, ustalając wysokość każdej stawki na kwotę 10 złotych;

2. w dniu 14 grudnia 2017 roku w Z., województwa (...), działając wspólnie i w porozumieniu umyślnie dokonali uszkodzenia ogrodzenia w ten sposób, że zdemonstowali siatkę ogrodzeniową o wartości 220,22 zł na szkodę W. B., to jest czynu wyczerpującego znamiona wykroczenia z art. 124 §1 k.w., za co wymierzył oskarżonym kary grzywny w kwocie po 500 złotych.

Nadto, Sąd I instancji zasądził od oskarżonych R.T.S. i M.S. solidarnie na rzecz W.B. tytułem obowiązku naprawienia szkody kwotę 1642,51 zł - w związku z popełnieniem występkę z art. 288 § 1 k.k. oraz kwotę 647,50 zł - w związku z popełnieniem wykroczenia z art. 124 § 1 k.w.

Po rozpoznaniu apelacji obrońców oskarżonych Sąd Okręgowy w Z. wyrokiem z dnia 3 listopada 2020 r., sygn. akt II Ka (...), utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu I instancji.

Kasację od wskazanego wyżej wyroku Sądu odwoławczego wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżył wyrok w całości na korzyść oskarżonych R.T.S. i M.S. i zarzucił : „rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 118 § 1 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w. w zw. z art. 38 § 1 k.p.w. i w zw. z art. 118 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 82 § 1 k.p.w. w zw. z art. 410 k.p.k., art.

457 § 3 k.p.k. i art. 107 § 3 k.p.w. oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 82 § 1 k.p.w. w zw. z art. 109 § 1 k.p.w., polegające na zaniechaniu dokonania przez Sąd Okręgowy w Z. rzetelnej kontroli odwoławczej, zainicjowanej apelacją r.pr. S.Z.– obrońcy oskarżonych R.T.S. i M.S., w części dotyczącej podniesionych w środku odwoławczym zarzutów obrazy przepisów prawa procesowego oraz na braku oceny przeprowadzonego w toku rozprawy odwoławczej dowodu z dokumentu w postaci wydruku korespondencji mailowej, prowadzonej pomiędzy oskarżonym M.S., a profesjonalnym pełnomocnikiem reprezentującym wnioskodawcę W.S. przed Sądem Rejonowym w Z. w sprawie o sygn. akt I Co (...), prowadzonej przeciwko W.B. i E.B. o świadczenie niepieniężne, co przy jednoczesnej akceptacji błędnego, rażąco naruszającego przepis prawa materialnego, tj. art. 29 k.k. i art. 7 § 2 k.w. poglądu wyrażonego przez Sąd Rejonowy, iż zachowania R.T.S. i M.S., wynikające z umocowania W. S. na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Z. z dnia 1 grudnia 2017 r., sygn.. akt I Co (...) do zdemontowania ogrodzenia z siatki nie stanowią:

- w odniesieniu do przypisanego oskarżonym w pkt I.1. części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. opisanego w treści art. 29 k.k.- błędu co do kontratypu, w postaci działania obu oskarżonych w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność wyłączająca bezprawność zachowania,

- w odniesieniu do przypisanego R.T.S. i M.S. w pkt I.2 części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego wykroczenia z art. 124 § 1 k.w., opisanego w art. 7 § 2 k.w.- błędu co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego, skutkowało wydaniem przez Sąd Okręgowy niezasadnego orzeczenia utrzymującego w mocy w całości zaskarżony wyrok, podczas gdy należyta ocena podniesionych w apelacji obrońcy obu oskarżonych zarzutów obrazy prawa procesowego, w tym zwłaszcza art. 7 k.p.k., rozpatrywanych z uwzględnieniem treści art. 118 § 1 k.p.k. wraz z przeprowadzoną w sposób prawidłowy oceną dowodu w postaci wydruku korespondencji mailowej prowadzonej pomiędzy oskarżonym M.S., a profesjonalnym pełnomocnikiem reprezentującym wnioskodawcę W.S., winna prowadzić Sąd ad quem do

konstatacji o konieczności wydania orzeczenia reformatoryjnego, przy czym wyrok Sądu odwoławczego w pisemnej części motywacyjnej nie czyni zadość wymogom stawianym treścią przepisu art. 457 § 3 k.p.k., art. 107 § 3 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 82 § 1 k.p.w. w zw. z art. 109 § 1 k.p.w., gdyż nie uzasadnia wyrażonego poglądu, dotyczącego braku podstaw do uwzględnienia, w tym zakresie, apelacji obrońcy oskarżonych oraz nie zawiera stanowiska Sądu Okręgowego odnośnie poczynionych na podstawie dowodu przeprowadzonego w toku rozprawy odwoławczej ustaleń faktycznych i dokonania oceny jego wiarygodności”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Z. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Argumentacja przedstawiona w kasacji Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, co skutkowało skierowaniem sprawy, w celu rozpoznania kasacji, na posiedzenie wyznaczone w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Należy podzielić stanowisko skarżącego wskazujące na rażącą obrazę przepisów postępowania, polegającą na przeprowadzeniu wadliwej, nierzetelnej kontroli odwoławczej orzeczenia Sądu Rejonowego w Z..

Przypomnieć należy, że realizacja obowiązków wynikających z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. wymaga nie tylko niepomijania żadnego zarzutu podniesionego w środku odwoławczym, lecz także rzetelnego ustosunkowania się do każdego z tych zarzutów oraz wykazania konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach, argumentami, dlaczego uznano poszczególne zarzuty zawarte we wniesionym środku odwoławczym za zasadne bądź też za bezzasadne (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2021 r., sygn. akt V KK 100/20). Do naruszenia tych przepisów może zatem dojść nie tylko wtedy, gdy sąd drugiej instancji pomija w swoich rozważaniach zarzuty zawarte w apelacji, lecz również wtedy, gdy analizuje je w sposób ogólnikowy, pobieżny, odbiegający od standardów kontroli instancyjnej lub wręcz ogranicza się do ogólnikowego stwierdzenia, że zarzut jest zasadny lub że jest niezasadny (zob.m.in.

następujące wyroki SN: z 8 maja 2019 r., III KK 62/18; z 24 kwietnia 2018 r., V KK 384/17, OSNKW 2018, Nr 9, poz. 59; z 8 grudnia 2016 r., II KK 244/16; z 5 marca 2013 r., II KK 142/12; z 6 czerwca 2006 r., V KK 413/05, OSNKW 2006, Nr 7-8, poz. 76).

Z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Sąd odwoławczy odpierając zarzuty obrońców oskarżonych podniesione w apelacjach ograniczył się jedynie do ogólnikowych, lapidarnych sformułowań odnoszących się do dokonanej przez Sąd I instancji oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz poczynionych na jej podstawie ustaleń faktycznych w sprawie. Nie przeprowadził wnikliwej kontroli instancyjnej w żądanym przez apelantów zakresie, ale poprzestał na lakonicznych twierdzeniach odnośnie do prawidłowej oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd Rejonowy w Z., w szczególności w zakresie zeznań świadków. Sąd odwoławczy zaniechał w szczególności przedstawienia rzeczowej i przekonującej argumentacji dyskredytującej argumentację obrońcy sygnalizującą zaistnienie na gruncie przedmiotowej sprawy kontratypu działania oskarżonych w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność wyłączająca bezprawność przypisanych im punkcie I.1. i I.2. wyroku Sądu I instancji zachowań. Uznając za słuszne rozstrzygnięcie Sądu meriti w zakresie przypisania oskarżonym R. i M.S. przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. i występku z art. 124 k.w. Sąd ad quem pominął zupełnie wynikające z dokumentów zalegających w aktach sprawy okoliczności, że w dacie przypisanych oskarżonym czynów istniał tytuł wykonawczy w postaci postanowienia Sądu Okręgowego w Z. z dnia 10 stycznia 2017 r., sygn. akt I Cz (...), zaopatrzony w klauzulę wykonalności nadaną w dniu 28 marca 2017 r., nakazujący zdemontowanie ogrodzenia z siatki. Nie nadał również odpowiedniego znaczenia postanowieniu Sądu Rejonowego w Z. z dnia 1 grudnia 2017 r., sygn. akt I Co (...), na mocy którego udzielono W. S. umocowania do dokonania na koszt dłużników W.B. i E.B. czynności określonej w powołanym wyżej tytule wykonawczym. Wreszcie zupełnie nie wypowiedział się odnośnie zawnioskowanego w apelacji i dopuszczonego w toku rozprawy odwoławczej dowodu z dokumentu w postaci korespondencji mailowej prowadzonej pomiędzy oskarżonym M.S., a profesjonalnym pełnomocnikiem reprezentującym W.S., z

którego wynika, że ww. pełnomocnik zapewniał M.S. o możliwości dokonania zlecenia demontażu ogrodzenia w oparciu o postanowienie Sądu Rejonowego w Z. z dnia 1 grudnia 2017 r., sygn. akt I Co (...). Co prawda, jak trafnie wskazał skarżący, stroną postępowania cywilnego był W.S., to jednak nie ulega wątpliwości, że z uwagi na aktualny stan jego zdrowia rzeczywistymi kontaktami z pełnomocnikiem zajmował się M.S..

Wynikające z powołanych wyżej dokumentów okoliczności mają niebagatelne znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, w tym rozważenia istnienia podstaw do przyjęcia postulowanego przez skarżących działania oskarżonych w usprawiedliwionym błędzie co do okoliczności wyłączających bezprawność podjętych przez nich działań. Jak podkreśla się w orzecznictwie Sądu Najwyższego - kontratyp, o którym mowa w art. 29 k.k. w postaci "okoliczności wyłączającej bezprawność", może polegać na usprawiedliwionym błędnym przekonaniu sprawcy o działaniu w ramach uprawnień i obowiązków (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2016 r., sygn. V KK 117/16). Odnośnie do przypisanego wykroczenia Sąd powinien natomiast poczynić rozważania na gruncie art. 7 § 2 k.w.

Powyższe uwagi dają podstawę do przyjęcia, że wyrok Sądu odwoławczego zapadł w istocie z naruszeniem wymienionych w kasacji przepisów proceduralnych. Naruszenia te miały charakter rażący i mający oczywisty, istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku albowiem pozbawiły de facto oskarżonych możliwości poddania ocen i ustaleń Sądu Rejonowego realnej, prawidłowej kontroli apelacyjnej, przedwcześnie doprowadzając do wniosku, że orzeczenie Sądu meriti jest prawidłowe. Przedstawione wyżej uchybienia Sądu II instancji musiały finalnie skutkować uchyleniem wyroku tegoż Sądu i przekazaniem sprawy Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd odwoławczy uwzględni przedstawione powyżej rozważania oraz przeprowadzi ponowną, rzetelną kontrolę apelacyjną wyroku Sądu pierwszej instancji, uwzględniając wskazane wyżej dowody z dokumentów w postaci wydanych w toku postępowań cywilnych orzeczeń sądowych oraz dokumentu z korespondencji mailowej prowadzonej pomiędzy oskarżonym M.S. a profesjonalnym pełnomocnikiem - r. pr. M.K.K..

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w wyroku.

as